

4 januari 2026

10 uur 'Wij van Zuid' / de Regenboog

Schriftlezing: Mattheüs 3 vers 1 t/m 17 'verander je leven en ga op weg met Jezus'

Verkondiging

Geliefde gemeente van de Heer,

Stel dat je leven een weg is, welke afbeelding past daar dan op dit moment van je leven het beste bij?

Je leven als een drukke weg, midden in de spits. Je leven als een kruispunt, zoekend en tastend welke richting de juiste is, als een fietstocht langs allerlei landschappen,... of (na deze week moest dit plaatje er ook in) als een besneeuwde weg en wat betekent dat dan.....

En dan midden op je levensweg klinkt daar ineens een stem KEER OM! Of anders vertaald 'Verander je leven!'! Waarom? denk je misschien, het gaat toch goed, ik heb een fijn leven, lieve vrienden en familie, leuk werk, ik ben goed voor anderen. Waarin zou ik mijn leven moeten veranderen en waarom?

Of... mijn leven veranderen, hoe dan? Ik zou het zo graag anders willen, een andere weg in willen slaan maar ik heb geen idee hoe...

Wat kunnen wij leren van de boodschap van Johannes? Waarin moeten we dan ons leven veranderen en waarom?

Midden in de woestijn van Judea loopt een wat vreemde man. Hij is gekleed in een mantel van kameelhaar met een leren riem om zijn middel. Zijn voedsel bestaat uit sprinkhanen en wilde honing. Hij wijdt zich helemaal toe aan zijn levenstaak: het volk van Israël oproepen een nieuw leven te beginnen. Dagelijks roept hij in de woestijn "Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemelen is nabij!". Is dit de langverwachte profeet Elia, die door God gestuurd zou worden voordat de dag van de Heer aanbreekt, zoals voorspeld door de profeet Maleachi? (Mal. 3:23). Zou God na vierhonderd jaar eindelijk weer tot zijn volk spreken? Is dit de tijd waarin de Messias zal komen en het volk Israël zal herstellen uit ballingschap?

De respons op Johannes oproep is sensationeel: Grote groepen mensen vanuit Jeruzalem, Judea en uit de omgeving van de Jordaan stromen toe naar Johannes om gehoor te geven aan zijn oproep. Ze keren letterlijk om en gaan de woestijn in. Daar laten ze zich door Johannes dopen, ze erkennen hun fouten, hun zonden, hun tekortkomingen tegenover God.

Waar spreekt Johannes al deze mensen op aan? Waarin moeten ze hun leven veranderen? Het woord dat Johannes hier gebruikt voor omkeren of tot inkeer komen herinnert het volk Israël aan de talloze oproepen van de profeten uit het Oude Testament (Jesaja, Zacharia,...). Oproepen aan het volk om terug te keren naar hun God en geen andere goden achterna te lopen. Oproepen om te leven naar Zijn geboden en om Zijn verbond te houden.

En dan de plaats waar Johannes zich bevindt en waar de mensen naar toe stromen: de woestijn. Was het niet in de woestijn dat God zijn verbond met het volk Israël sloot? Dat hij zijn geboden gaf: geen andere goden dienen, wees niet jaloers, steel niet, zorg voor de vreemdeling, de wezen en de weduwe,.....

En elke keer weer lukte het niet om zich te houden aan het verbond. Ze werden meegenomen in ballingschap, andere volken heersten over hen en God sprak niet meer. En dan is daar die profeet, die zich kleedt en gedraagt als eeuwen geleden de profeet Elia met zijn haren mantel en leren riem. Zou God eindelijk naar hen omzien?

De boodschap die Johannes verkondigt is geen makkelijke boodschap. Keer je om betekent hier ga anders denken en doen: een leven in verbondenheid met God dat invloed heeft op ieder aspect van je leven: je geloof, je relaties, je werk, je financiën, je tijdsbesteding,...

Maar als Johannes de farizeeën en sadduceeën ziet komen, wordt het nog ongemakkelijker. Juist deze joodse wetsleraren en priesters die toch bekend staan om hun leven strikt volgens de wet, krijgen de wind van voren:

Adderengebroed, slangen! roept hij ze toe. Denk maar niet dat jullie goede gedrag, je aan de wet houden of zelfs je afkomst als kind van Abraham jullie zullen redden van het oordeel. Nee, het gaat erom dat je hart verandert en dat je je richt op God. Het gaat er niet om te laten zien hoe vroom je bent of hoe goed je je aan de regels houdt. Je hart moet veranderen en die verandering wordt zichtbaar in de manier waarop je leeft. Je leven moet goede vruchten voortbrengen.

Johannes legt hoe je leeft als het ware onder een vergrootglas, geen schone schijn meer. Dan kan pijnlijk zichtbaar worden waarin je tekortschiet ook al waren je bedoelingen nog zo goed en dat kan schuren. Je zegt tegen je tienerdochter dat ze haar telefoon niet aan tafel mag hebben tijdens het eten maar krijgt dan ineens een spiegel voorgehouden. Hoe zit het eigenlijk met jouw schermtijd, mama? Tsja, hoe besteed ik eigenlijk mijn tijd en hoe besteed ik mijn geld? Hoe ga ik om met de schepping? En hoe ga ik om met de mensen om mij heen? Hoe snel heb ik mijn oordeel klaar?

Johannes roept de mensen dus op om terug te keren tot God en te gaan leven zoals Hij bedoeld heeft. Maar waarom eigenlijk?

Johannes roept: Keer je om... *WANT het koninkrijk van de hemelen is nabij*. De joden, in de eerste eeuw van onze jaartelling, leefden in de verwachting dat de Messias zou komen om Gods koninkrijk te vestigen. Nu ze Johannes zien en horen, geloven ze dat Gods koninkrijk dichtbij is. Ze maken zich klaar voor de komst van de Messias, de Koning en ze weten wat ze moeten doen: Terugkeren tot God en Hem met hart en ziel dienen. Had Mozes immers niet beloofd dat God dan een keer in hun lot zou brengen en hun volk en hun land zou herstellen (Deut. 4:30 en 30:2)?

Dan gaat Johannes verder met torenhoge verwachtingen over de verwachte Koning:

Hij komt er aan, groter dan ik! Hij doopt niet alleen met water maar met de Heilige Geest en met vuur! Hij komt de dorsvloer reinigen zodat alleen het graan overblijft! Het kan niet anders of een grote leider moet nu komen, een Koning, de Messias die orde op zaken komt stellen.

Maar dan na de beelden van donder, vuur en oordeel die Johannes schetst volgt er ineens een ander beeld *'Toen kwam Jezus vanuit Galilea naar de Jordaan om door Johannes gedoopt te worden'*.

Wat een onverwachte en verrassende wending van het verhaal! Jezus gaat staan tussen de zondige mensen en komt naar Johannes om zich te laten dopen. Johannes is in diepe verwarring. Wat gebeurt hier, is dit de Koning die hij heeft aangekondigd? Jezus zou hem moeten dopen niet hij Jezus. Hij weigert maar Jezus legt hem het zwijgen op. Dit is de manier, zegt Jezus, waarop hij de taak die God hem heeft gegeven tot vervulling zal brengen.

Jezus die zonder zonde is, identificeert zich volledig met de mensen die zondig naar Johannes komen. Hij gaat met hen mee door het water van de Jordaan, Hij neemt hun plaats in, deelt in hun lijden, leeft met hen mee en draagt uiteindelijk zelf het oordeel.

We zongen het in voorafgaand aan de preek al (lied 524):

*U wilt niet als een onbeschreven blad veraf staan van ons vol gekladderd leven;
Ons leven wordt U op het lijf geschreven, Gij stapt in onze dood als waterbad.*

Wie Jezus werkelijk is wordt zichtbaar als na Zijn doop een stem uit de hemel klinkt: "Dit is mijn geliefde Zoon, in Hem vind ik vreugde." Dit is de langverwachte Messias, de Koning maar ook de Knecht.

In het eerste openbare optreden van Jezus hier bij de Jordaan zien we al iets naar voren komen van wat Gods koninkrijk inhoudt. Het gaat niet om macht maar om nederigheid, om de minste willen zijn. De contouren van dat Koninkrijk van God worden door Jezus geschetst in de Bergrede, die een paar hoofdstukken verder in Matheus volgt.

Ja, ook Jezus roept op om je om te keren en je leven te veranderen (Math. 4:17). Waarom? omdat Hij wil dat Zijn koninkrijk zichtbaar wordt in deze wereld, ook door jou.

Maar er is een groot verschil met de oproep van Johannes. Johannes houdt je een spiegel voor: leef jij zoals God het bedoeld heeft? Dat kan schuren, pijn doen en voelt soms ongemakkelijk. Ik kan niet anders dan erkennen dat me dat heel vaak niet lukt.

Jezus komt naast je staan op jouw levensweg, in je worstelingen, in je onvermogen. Hij wijst je op een nieuw leven een leven zoals God het bedoeld heeft **en** gaat met jou op weg. Hij geeft jou Zijn Geest om je te helpen op die weg van dat nieuwe leven: een weg van recht doen en nederig de weg van je God gaan.

De doop herinnert je hier elke keer weer aan, aan dat nieuwe leven. Het nieuwe leven dat je krijgt omdat God zichzelf met jou verbonden heeft, omdat je Gods geliefde kind bent.

Maar het nieuwe leven is ook iets wat je moet leren. Wat betekent het om met Jezus op weg te gaan. Wat betekent het te leven in Gods koninkrijk. Hoe wordt dat zichtbaar in mijn leven? In mijn relaties, in mijn tijdsbesteding, in mijn werk, in de manier waarop ik met mijn geld omga, in de keuzes die ik maak?

Tenslotte, ik dacht hoe zou je de boodschap concreet kunnen maken: Verander je leven en ga op weg met Jezus. Zelf was ik verrast door Jezus die tussen de mensen ging staan om zich te laten dopen. Het raakte me hoe dichtbij Jezus wil zijn bij ons mensen. Soms heb je Bijbelverhalen zo vaak gehoord dat het je ontgaat hoe bijzonder het is wat Jezus doet. Zo zou je ook een keer het verhaal beginnend met de Bergrede in Mattheüs 5: 1 tot en met Mattheüs 7: 29 kunnen lezen, met andere ogen, misschien in een andere vertaling. Een paar keer per week een klein stukje om over na te denken. Niet om perfect te worden, ook niet om ontmoedigd te raken maar juist om verrast te worden wat dat nieuwe leven inhoudt. Om je te verwonderen over Jezus die het koninkrijk van God zichtbaar maakt voor ons. Zou het zo kunnen zijn dat er een verlangen in ons groeit naar dat nieuwe leven onafhankelijk van de weg waarop we ons bevinden?

Amen.